

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Masa' be-'erets ha-qedem

Deinard, Ephraim

Presburg, 643 [1882/1883]

דיאס-טראפ

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11815](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11815)

למצוא קי זכרון תלאות ימי קדם על פני כל אחר מבני אמונתי, זכרון איום ונורא אשר לא ימה מספרי דברי הימים כל ימי השמים על הארץ, אשר על כן יבין כל איש דעת מצב עשתונותי בשבתנו על המרכבה הרתומה לשני סוסי ערב להוליכנו לחצר מסלת הברזל. זכרתי כי לפני שלשה אלף שלש מאות ושבעים ושש שנים יצאו גם אבותינו בחפזן מן הארץ האכזרית הזאת אשר מרה את חייהם במשך שנות מאות, אבל לא על מרכבות מרקרות וסוסי אש כי אם הלך ברגל ומשארותם צרות על שכמם. ואנה? לתור להם מנוחה בארץ הקרושה אשר גם אנכי הולך אליה ואשר אקוה לבוא שמה לא במשך ארבעים שנה, ולא דרך המדבר הגדול והנורא. בעברנו דרך החובות העיר ראיתי את הלחם אשר ימכרו הערביים, והוא כמו עגות מצות אשר נאפו לחם השמש אשר יהיו לזרא בפי בן איירופא, ועל לבי עלה זכרון לחם העני אשר העלו אבותינו ממצרים; וברעיונות כאלה באנו לחצר מסלת הברזל. וכילד הנתק בחוקה מזרועות אמו הבטתי אחרי לראות בפעם האחרונה את חומות העיר ותועפות מגדליה הנשאים, ולבי נקרע לגזרים בזכרי כי אולי לא תראינה עיני עור את העיר הזאת לנצח. כל הלילה נסענו לאלכסנדריא, וכעלות השחר כבר היינו בעיר, ועור ביום ההוא בבקר הלכתי לקחת את מלתחותינו אשר עזבנו בבית הרב ר' משה פרדו, ובחצי היום כבר ישבנו על האניה עסטעררייכית ונסע לזרענו. על האניה מצאנו שני אנשים צעירי ימים יורעי דעת מבני ישראל, ונהיה שמחים בחברתם. גם בפעם הזאת הלכה האניה מערנות, וכל רוח פעה לא החריר רבצנו, ואחרי מסע מאה וחמשים וששה פרסאות בריטניה במשך שמונה עשרה שעות באנו לפארט-סאיר ביום השבת בשעה השמינית בבקר.

פארט-סאיר

העיר הזאת נחלקת לשתיים: הישנה והחדשה. החדשה נבנתה זה לא כבר על ידי האיירופים אשר החלו להתישב בה למיום החלו לחפור את תעלת זועץ („סווייס” בפי יושבי הארץ), ובעיר הישנה יגורו רק הערביים ילידי הארץ. מספר יושבי העיר בכלל כעשרת אלפים איש. העיר החדשה בנויה בנאות בטעם איירופא ולא יחסר כל בה, ותקוה טובה נשקפה לה לימים יוצרו להתגדל מאד לרגלי התעלה, יען כל המון האניות מכל ממלכות התבל ההולכות להורו ולחינא עוברות דרך העיר הזאת מהים התיכון דרך תעלת זועץ והים האדום (ים סוף), ופה יקנו כל הנוסעים את כל צרכיהם. רוחב התעלה כנהר רחב ידים ועמוקה כל צרכה עד כי גם האניות היותר גדולות תעבורנה עליה על נקלה. מבני ישראל נמצאות רק איזה משפחות, וכפי אשר הראיתי לדעת לא נקו גם המה מסחר ערות מצרים... בעצם העיר החדשה גן קמן ויפה מאוד נטוע בכל עץ יקר ופרחים נחמדים הצומחים במצרים. בכלל תתענג מאד עין האדם בעמדו ברחוב העיר על מחזות הטבע

בכל תעצומות עזם והוד תפארתם. פה יחזה את הים הגדול המשתרע למרחבי אין קץ, ומעבר השני את המדבר הגדול והנורא אשר גם הוא יתראה כים-חול רחב ידיים, ופה שני חלקי תבל אויב ואפריקא יתלכדו, ורק התעלה מפרדת ביניהם. ובעמדו מחוץ לעיר תראה כל העיר בעיניו כאי קטן בים החול, והמון דגלי האניות המרחפים לרוח יכללו את יציה.

שלשים שעות עמדנו בעיר הזאת, וביום א' בשעה השניה בצהרים הלכנו לדרךנו ליפו. כל היום לא ידעתי נפשי, וכל הלילה לא יכלתי לעצום עיני מרוב רגשותי בזכרי כי בעוד איזה שעות תעמודנה רגלי על אדמת הקדש. השמים היו טהורים ובהירים. הירח האיר את הלילה לענג נפש; האניה הלכה מעדנות כמו צפה על פני השמן, ובתוחלת מיכושכה הלכתי לרגעים על קרן האניה לראות אולי יגלה לעיני איזה מגדל מאיר אשר יהיה לנו לאות כי קרובים אנחנו אל היבשה, ובעלות השחר אמנם נגלה לעינינו מגדל המאיר מחף יפו ונטפי דמע נזלו מעיני מרוב שמחה, וכאשר האיר היום נראו גגות הבתים, מגדלי בתי התפלה ודגלי צירי הממלכות, ומרחוק ראינו גם ראשי הררי יהודה. ובשעה השמינית בבקר יום ב' אחרי מסע מאה וארבע פרסאות כבר עמדה אניתנו אצל חף יפו.

יפו.

חף יפו חפשי לרוח היום אשר על כן תתנועע האניה כשכור. וביחוד כבד מאוד לבוא מן האניה אל החף על סירת דוגה, אשר עליה לעבור בין סלעי מגור בעת אשר הים ירעם ברעם ורעש. וכן כבד מאד לעלות על החוף הגבוה כש'ש' אמות מעל מי הים, והערביים נאלצים למשוך את הנוסעים בידיהם להעלותם על החוף מן האניות הקטנות בעמל גדול. האניה הגדולה עמדה על עוגנה במרחק 1 וויערסט מן החף, והמון ערביים סבנו באניותיהם הקטנות ויחלו להתקוטט ולהדוף איש את רעהו בקולות נוראים על דבר הנוסעים אשר כל אחד מהם אבה לקחת את כלם על אניתו להובילם אל החוף, אשר על כן לא יחכו עד אשר יצוה האורח לקחת את מלתחתו, כי אם יחטפו את החפצים ככל הבא לידם, ואחרי כן יריקו את אמתחתו במחיר הובילם אותו העירה, אשר על כן כבוא איש מהם לחטוף את חפצי נתתי עליו בקול לבל יעוו לגעת בם עד אשר תעבור הבהלה הראשונה, ואחרי כן שכרנו לנו איש עברי אשר יובילנו העירה על אניתו, אף כי המלחים על אניתו היו ערביים. וכאשר ישבנו במקומנו ונחל לעבור בין הסלעים הנוראים השוככים במים, החלו הערביים לשיר איזה פסוקים מהקוראן בקול גדול ויתפללו לאל כי יעבירנו בשלום. ראש המלחים החל לשיר את המלה הראשונה מכל פסוק והנשארים ענו אחריו, ובכן באנו בשלום עד החף, ושם משכנו בידינו להעלותנו על היבשה ושלמנו שני פראק להמלחים מישכרתם ונסר לבית מלון אורחים אצל אחד הערביים.